

- τη χρήση ειδικού λεξιλογίου (ερμηνεία, κριτικά περιγραφικά κείμενα, όπως σημειονομικά έργα, κριτικές έργων τέχνης, οδηγίες λειτουργίας μιας συσκευής κ.λπ.)

▶▶ ΑΣΚΗΣΗ*

- 5.15.** Αφού διαβάσετε το παρακάτω κείμενο να απαντήσετε στα εξής:
- α. Τι περιγράφεται στο κείμενο;
  - β. Με ποιον τρόπο οργανώνεται η περιγραφή;
  - γ. Με ποια κυρίως στοιχεία εξασφαλίζεται η συνοχή του κειμένου;

---

* Η απάντηση βρίσκεται στο τέλος του βιβλίου.

Παραδοσιακά σπίτια της Ευρυτανίας

Στο χωριό της Ευρυτανίας μπορεί να διακρίνει κανείς μια αξιόλογη λαϊκή αρχιτεκτονική, που έχει πολλές ομοιότητες με άλλες ορεινές περιοχές της Ελλάδας. Αρκετά παλιά σπίτια, διώροφα, με τα ξύλινα μπαλκόνια τους και γενικά με την ιδιαίτερη διαρρύθμισή τους, αποδεικνύουν το ανεπτυγμένο καλλιτεχνικό αισθητήριο του λαϊκού μάστορα σε συνδυασμό με το πρακτικό πνεύμα.

Ο ορεινός αυτός τύπος σπιτιού είναι λιτός και απλός. Είχε δύο μέρη, το κατώι, το οποίο χρησιμοποιούνταν για αποθήκευση αγαθών, κτηνοτροφικών προϊόντων, αλλά και για στάβλισμα ζώων, και το ανώγι, που χρυσίμευε για την οικογένεια.

Επειδή οι καιρικές συνθήκες είναι ιδιαίτερα δύσκολες, το σπίτι έπρεπε να είναι γερό και ανθεκτικό, από σκληρή πέτρα. Στο χτίσιμο χρησιμοποιούσαν ξυλοδεσιές¹, οι οποίες βοηθούσαν στην κατασκευή και συγχρόνως έδιναν και μια ελαστικότητα στη βαριά, άκαμπτη πέτρα. Ως υλικά αρμολόγησής² επίσης χρησιμοποιούσαν λάσπη ανακατεμένη με άχυρα, κοπριά ή ξερό ασβέστη, μαλλιά ζώων ή ασπράδι αυγών. Πρόκειται για υλικά γνωστά από παλιά, που χρησιμοποιούσαν οι λαϊκοί μαστόροι. Η στέγη πάλι των σπιτιών ήταν σκεπασμένη από σχιστόπλακες, υλικό που αφθονούσε στην περιοχή.

Συνήθως η τοποθέτηση του σπιτιού ήταν τέτοια, ώστε να εκμεταλλεύεται τον ήλιο, με στραμμένη την «πλάτη» του στον βορρά. Μπροστά διαθέτει το χαγιάτι (μπαλκόνι) σκεπασμένο, μικρό, με ξύλινα δεσίματα και διακοσμητικά μοτίβα ξυλοκοπτικής τέχνης τα οποία επαναλαμβάνουν το αρχικό σχέδιο.

Το εσωτερικό των σπιτιών αποτελούνταν από 2-3 δωμάτια (κάμαρες). Στην κουζίνα έμενε η οικογένεια. Πρώτο και καλύτερο το τζάκι που ζέσταινε, δίπλα η γάστρα για το ψωμί και η πυροστιά για το φαγητό. Πάνω στο τζάκι το λυχνάρι για φωτισμό. Στον τοίχο κρέμονταν κυδώνια, μήλα, ρόδια, ρίγανη, τσάι, πιπεριές και κυπροκούδουνα³. Από το ταβάνι σκόρδα, κρεμμύδια και πατάτες, καλαμπόκια το καλοκαίρι και τον χειμώνα λουκάνικα και παστό χοιρινό. Μέσα στην κουζίνα, συνήθως, έμπαινε κι ο αργαλειός.

Στην καλή κάμαρη, πρώτος και καλύτερος ο «γίκος» (προίκα) των κοριτσιών ή της νοικοκυράς του σπιτιού, ένα κρεβάτι για κανέναν μουσαφίρη, το τραπέζι με τις καρέκλες, καναπές και μπαούλα. Στον τοίχο κεντήματα των κοριτσιών ή φωτογραφίες των ξενιτεμένων.

Τέλος, το καμαράκι-αποθήκη περιλάμβανε το αμπάρι με το αλεύρι, το καλαμπόκι, τη βούρτσα που κοπάνιζαν το γάλα, τις καρδάρες, τα τουλούμια με το τυρί, τα μαλλιά για γνέσιμο κ.ά.

Από το διαδίκτυο (διασκευή)

1. **ξυλοδεσιά:** ξύλινος σκελέτος οικοδομής

2. **υλικά αρμολόγησής:** υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατάλληλη σύνδεση των στοιχείων από τα οποία αποτελείται μια οικοδομή

3. **κυπροκούδουνο:** μικρό χάλκινο κουδούνι που κρεμιέται στον λαιμό κατσικιών, για να αναγνωρίζονται από τον βοσκό